

Chapter

17

บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จ.ชลบุรี

Role of Female leader in local administrative organization: Laemchabang city municipality, Chonburi Thailand

---

ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์ (Chayaporn Chaturapornprakit)*

ธนภัทร์ อภิเศกษัฐกุล (Thanapat Apisetkoon)

กัญญาภัค อยู่เมือง (Kanyapak Yumuang)

---

* ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Faculty of Political Science and Law, Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครแหลมฉบัง ที่มีต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครองและด้านการบริหารจากเจ้าหน้าที่เทศบาลนครแหลมฉบังจำนวน 301 ราย และใช้การศึกษาเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า

โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครองด้านการบริหาร อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความแตกต่างในเรื่องประเภทการจ้างงาน รายได้ต่อเดือน ความคิดเห็นต่อความสามารถของสตรีที่ทัดเทียมกับบุรุษ ความต้องการในการร่วมงานกับผู้นำสตรี และการเลือกสตรีเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น จะส่งผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และในส่วนของเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน และความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำสตรีนั้น ไม่ส่งผลที่แตกต่างกันของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

คำสำคัญ: บทบาทผู้นำสตรี/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ เทศบาลนครแหลมฉบัง

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the role of female leader in local administrative organization: a case study of Laemchabang city municipality 2) study the suggestions and solutions to problems of female leader in local administrative organization. The researcher studied the opinions of Laemchabang city municipality officers on the role of female leaders in local government administration. With four aspects: society and culture, economy, politics and government and management. There were 301 officers from Laemchabang city municipality.

Discovered Article: the role of female leader in local administrative organization: a case study of Laemchabang city municipality the findings indicated that overall the officers have an opinion on the role of female leaders in society and culture at proper level, economy at proper level, politics and government at proper level and management at proper level.

Result indicated that the factors affected the role of female leader in local administrative organization: a case study of Laemchabang city municipality Chonburi province are the type of employment, income per month, thoughts on the ability of female equal to male, needing to work with female leader and electing woman for local councilor. Factors which did not affect the role of female leader in local administrative organization: a case study of Laemchabang city municipality Chonburi Province are gender, age, status, education, duration of work and personal

relationships with female leader.

Keywords: The role of female leader/ Local administrative organization/ Laemchabang city municipality

บทนำ

ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชายเกิดจากบริบททางประวัติศาสตร์ ในเรื่องการสะสมทุน ในยุคของการหาของป่า ล่าสัตว์ และยุคการเพาะปลูก เนื่องจากผู้ชายสามารถหาทรัพย์สินส่วนเกินได้มากกว่าผู้หญิง หรือที่เรียกว่าการสะสมทุน จนทำให้ผู้ชายมีอำนาจสร้างพื้นที่สาธารณะได้มากกว่า ทำให้ผู้หญิงต้องจัดการแต่เรื่องภายในที่ไม่ใช่พื้นที่สาธารณะ ผู้ชายมีสิทธิในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง สามารถออกไปทำงานนอกบ้านได้ แต่ผู้หญิงนั้นจะถูกจำกัดในเรื่องของการจัดการภายในบ้าน ไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไม่มีโอกาสได้ออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากได้ร่ำเรียนมาน้อย ไม่มีความรู้ที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการทำงาน จากโครงสร้างดังกล่าว สามารถมองเห็นภาพความไม่เท่าเทียมกันระหว่างพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ นี่คือการไม่ชอบธรรมที่อ้างมาจากการสร้างวิถีคิดผ่านทางประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ผู้ชายใช้อำนาจกดทับเพศหญิงหลายยุคหลายสมัย (ความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย, 2552, ออนไลน์)

ในประเทศไทยสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นที่ทราบกันดีว่ามีลัทธิจักรวรรดินิยมเกิดขึ้น ทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้เป็นรัฐสมัยใหม่ โดยความคิด วัฒนธรรม ประเพณี ได้ถูกปรับเปลี่ยนและสร้างขึ้นภายใต้การทำให้เป็น “ประเทศสมัยใหม่” เข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาล ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองจากทั้งปัจจัยภายนอกและภายในสยามเอง

การเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรีไทยได้เริ่มมีความเจริญทัดเทียมกับชาติตะวันตก และความเป็นหนึ่ง “อารยะ” ที่สยามต้องแสดงให้โลกตะวันตกเห็น คือ อิศรภาพและความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย โดยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงยกฐานะของสตรีให้ดีขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ ทรงอนุญาตให้นางในกราบบังคมทูลลาออกจากราชการเพื่อไปแต่งงานได้ หรือกลับไปอยู่ที่บ้านได้ และยังเปิดโอกาสให้ผู้หญิงในราชสำนักได้ออกมา พบปะกับชาวต่างประเทศในบางโอกาส เพื่อแสดงว่าพระองค์นั้นมีความคิด ก้าวหน้า และในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สถานภาพของสตรีได้รับการเน้นให้สำคัญยิ่งขึ้นในฐานะของเพื่อนคู่คิดและ ภรรยาที่สามารถช่วยเหลือสามีได้ สตรีในสมัยนี้จึงมีลักษณะภายนอก ที่สอดคล้องกับค่านิยมตะวันตก คือ สามารถสมาคมออกรับแขกได้ มีความรู้ พื้นฐานมากพอที่จะรับฟังปัญหาของสามีได้ และมีการยกระดับสตรีสืบเนื่อง มาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เน้นบทบาทหน้าที่ ของตนเองในบริบทของความเป็นหญิงและเป็นชาย (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2538)

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สตรีในประเทศไทยมีบทบาททางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น ทางด้านการเมือง เจ้านายสตรี บางพระองค์ทรงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ครั้งแรก คือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งตั้ง สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระอัครราชเทวี เป็นสมเด็จพระนางเจ้า เสาวภาผ่องศรีพระบรมราชินีนาถ ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เมื่อครั้งรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 พ.ศ. 2440 และครั้งที่ 2 เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จออกผนวชเมื่อ พ.ศ. 2499 ทรงแต่งตั้ง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน และในยุคประชาธิปไตยแบ่งบานอย่างเช่นทุกวันนี้ บทบาทของสตรีในสังคม

เป็นที่ยอมรับมากขึ้น นอกจากบทบาทในเชิงเศรษฐกิจที่สตรีเข้ามามีส่วนในการหาเลี้ยงครอบครัวแล้วนั้น ประเทศไทยยังเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างทัดเทียมกับบุรุษ มีสตรีไทยจำนวนมากได้มีบทบาททางการเมือง และมีโอกาสได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในการบริหารประเทศ โดยนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีลำดับที่ 28 และเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ประเทศไทยยังเปิดโอกาสให้สตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี รวมไปถึงในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังมีสตรีที่ดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวง เป็นต้น (บทบาทของสตรีไทย, 2552, ออนไลน์)

อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของงานและองค์กรนั้น เกิดจากผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งผู้นำนั้นไม่ใช่ทุกคนจะสามารถเป็นได้ หากมีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบ เช่น ต้องใช้ความพยายามในการทำงานอย่างหนัก การเรียนรู้ และการศึกษา เป็นต้น ผู้นำยังมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร รวมไปถึงต้องให้ความสนใจต่อบุคลากรในองค์กรด้วย โดยต้องมุ่งเน้นเรื่องของการสื่อสาร ให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การสื่อสารที่ดีนั้นถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างพันธสัญญา (Commitment) และทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) ในที่สุด ผู้นำจึงมีความสำคัญกับองค์กร ดังคำกล่าวของชงเบ้งที่ว่า “มังกรถ้าไร้หัว หางก็ตีกันเอง ถ้าคานบนอน คานล่างก็เบี้ยว ถ้าเสาเอกเฉียง เสาโทก็เอน” และในสภาวะการณ์ของโลกที่เน้นความเสมอภาคเท่าเทียมระหว่างเพศที่สูงขึ้น ทำให้ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ต่างก็เปิดกว้างและยอมรับผู้นำโดยไม่จำกัดเพศสภาพ แต่ดูที่ความสามารถของบุคคลและให้โอกาส

ความก้าวหน้าในงานอย่างเท่าเทียมกัน โดยจากผลสำรวจในปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนซีอีโอ (CEO) ที่เป็นผู้หญิงสูงเป็นอันดับสามของโลก (ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข, 2560, ออนไลน์)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุด ในชุมชน มีหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนและมีอิสระในการบริหารงานด้วยงบประมาณของตนเอง ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นสตรีเพิ่มมากขึ้นจากอดีต จากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า สตรีเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาททางการเมืองมากขึ้น โดยจำนวนสตรีที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แสดงให้เห็นว่าสตรีให้ความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ในจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉลี่ยสตรีมาใช้สิทธิออกเสียงมากกว่า และจากสถิติจากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา ในปี พ.ศ. 2555 โดยจะสำรวจทุก ๆ 10 ปี ชี้ให้เห็นว่าสตรีเข้ามามีบทบาทในตำแหน่งด้านการบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่นเฉลี่ยร้อยละ 15 จากผู้ดำรงตำแหน่งด้านการบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น และด้านการเมืองและการบริหารระดับชาติ เฉลี่ยร้อยละ 20 จากผู้ดำรงตำแหน่งด้านการเมืองและการบริหารระดับชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559, ออนไลน์)

เทศบาลนครแหลมฉบังถูกจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตาม “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา และอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2534” เนื่องจากพื้นที่ในตำบลทุ่งสุขลา และพื้นที่บางส่วนของตำบลสุรศักดิ์ ตำบลหนองขาม ตำบลบึง อำเภอศรีราชา และตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของ

ท่าเรือน้ำลึก อันเป็นท่าเรือพาณิชย์หลักของประเทศ ตลอดจนเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมและศูนย์พาณิชย์กรรม เพื่อการส่งออกตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สมควรจัดตั้งท้องถิ่นในเขตพื้นที่ดังกล่าวเป็นเทศบาลตำบลแหลมฉบัง อำเภอสัตราธิราช และอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นองค์กรการปกครองท้องถิ่น ทำหน้าที่ควบคุมและบังคับใช้แผนพัฒนาเมือง ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่จะให้บริการสังคมแก่ชุมชน และดำเนินกิจการของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดประชาชนได้ปกครองดูแล และทำนุบำรุงท้องถิ่นของตนตามระบบเทศบาล และได้ยกฐานะเป็นเทศบาลนครแหลมฉบังในเวลาต่อมา

ในปัจจุบัน นายกเทศมนตรีหญิงคนแรกของเทศบาลนครแหลมฉบัง คือ นางจินดา ถนอมรอด ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการดำรงตำแหน่งครั้งนี้เป็นสมัยที่ 2 โดยสมัยแรกในปี พ.ศ. 2553 - 2557 และก่อนหน้านั้น ก็ได้รับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี และตำแหน่งอื่น ๆ อีกทั้งในสภาของเทศบาลนครแหลมฉบังมีนิกการเมืองท้องถิ่นที่เป็นสตรี แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง รวมไปถึงเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประจำอยู่ที่เทศบาลนครแหลมฉบัง ได้ให้การยอมรับและเปิดใจกับการมีผู้บริหารที่เป็นสตรี และมีความเชื่อที่ว่า สตรีก็มีความรู้ความสามารถไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบุรุษเพศ ได้พิสูจน์ให้เห็นในช่วงระยะเวลา 4 ปีแรกถึงการพัฒนาเทศบาลนครแหลมฉบัง และประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการให้บริการและการจัดการสาธารณะ ซึ่งผลงานเหล่านี้เป็นที่ประจักษ์ ทำให้ นางจินดา ถนอมรอด ชนะการเลือกตั้ง และเข้าดำรงตำแหน่งเป็นวาระที่ 2

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทางผู้วิจัยเห็นความสำคัญของความเสมอภาคทางเพศในสังคมที่จะส่งผลต่อความเสมอภาคในด้านอื่น ๆ การเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้นของสตรี บทบาทของสตรีที่เปลี่ยนแปลงไป

และบทบาทความเป็นผู้นำของสตรีในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น จึงต้องการศึกษาในเรื่อง ภาวะผู้นำและบทบาทของสตรีในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะอย่างไร และมีปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาวะผู้นำและบทบาทของสตรีในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในบทความนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของประเด็นที่จะนำเสนอไว้ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย

ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางด้านชีวิตสังคมและคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา (ดรุณี กุลวงศ์, 2549, หน้า 38) ได้แก่

1. คุณลักษณะทางด้านชีวสังคม หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับตัวบุคคลที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและที่ได้รับเพิ่มเติมภายหลัง เช่น เพศ สถานภาพทางครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2. คุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา หมายถึง ลักษณะภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น มีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม

เซอร์มาฮอร์น (Schermarhorn, et al., 1991, pp. 104 - 112 อ้างถึงใน ดร.ณิ กุลวงศ์, 2549, หน้า 38) มีแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual performance factors) ว่าประกอบด้วย

1) ลักษณะของบุคคล (Demographic characteristics) เป็นตัวแปรช่วยให้เห็นภูมิหลังของบุคคล

2) ความรู้ความสามารถ (Competencies characteristics) เป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อเข้ามาปฏิบัติงาน เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงาน

3) ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological characteristics) เป็นการแสดงแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลที่จะเกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม เช่น ทศนคติ

4) ความพยายามในการทำงาน (Work effort) คุณลักษณะของบุคคลที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น

5) การสนับสนุนจากองค์การ (Organization support) ในการปฏิบัติงานของบุคคล จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์การที่ปฏิบัติงานอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

กู๊ด (Good, 1973, p. 502 อ้างถึงใน ดุริณี กุลวงศ์, 2549, หน้า 39) ได้อธิบายความหมายของบทบาทไว้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

- 1) ลักษณะแสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม
- 2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม

ฟินเนแกน (Finnegan, 1975, p. 832 อ้างถึงใน ดุริณี กุลวงศ์, 2549, หน้า 39) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ในพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster's Dictionary) ไว้ 2 ประการ คือ

- 1) บทบาทที่ได้รับมอบหมายให้แสดง เช่น บทบาทของตัวพระเอกนางเอก เป็นต้น
- 2) หน้าที่ ซึ่งความหมายของหน้าที่ก็คือ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หรืออีกนัยหนึ่งคือ ตามลักษณะงานที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

แจ็ค ซี พลาโน (Jack C. Plano, 1973, p. 34 อ้างถึงใน กรกนุช นาคสุวรรณ, 2547, หน้า 32) ให้ความหมายของผู้นำว่า ผู้นำ เป็นบุคคลซึ่งใช้อิทธิพลได้มากในการควบคุม และการกระทำที่เกี่ยวกับ การตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งได้รับอำนาจจากความมั่นคง สถานภาพ ด้านครอบครัว ชั้นวรรณะ ระบบ หรือความสติปัญญาเลอเลิศ ผู้นำเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจของท้องถิ่น ชาติ และชุมชน

โรเดอร์ริค เบลล์ (Roderick Bell, 1969, p. 112 อ้างถึงใน กรกนุช นาคสุวรรณ, 2547, หน้า 33) ให้ความหมายของผู้นำว่า เป็นผู้ซึ่งอยู่ในอำนาจหรือในตำแหน่งที่ถูกกำหนดให้เป็นผู้นำ เป็นผู้ซึ่งสามารถมีอิทธิพลในการจัดสรรและจัดการต่อสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ มากกว่าคนอื่น ๆ ในชุมชนนั้น ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ปรารถนาทั้งของตนเองและของสมาชิกชุมชน

คุณสมบัติของผู้นำ (ก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์, 2557)

1) มีความจริงใจ จิตใจดี ไม่หลอกใช้ผู้อื่น ส่งเสริมผลงานและผลักดันให้ลูกน้องประสบความสำเร็จ

2) ไม่ศรัทธาในคุณค่าของผู้อื่น ทั้งในความคิดและการกระทำ

3) ใช้ปิยวาจา เป็นผู้ฟังที่ดี ใช้วาจาสุภาพในการแสดงความคิดเห็น สอนงานและตักเตือนลูกน้องควรพูดด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดกระทบผู้อื่น รู้จักใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์ ชมเชยให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา

4) อย่าหลงอำนาจ ไม่ยึดติดกับอำนาจหน้าที่ ไม่หลงตนว่าเป็นใหญ่ และถูกต้องแต่เพียงผู้เดียว

5) เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการประพฤติปฏิบัติตนและการทำงาน อย่างเป็นทีม โดยมุ่งความสำเร็จขององค์กรในภาพรวม ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีความขยันซื่อสัตย์ ตั้งใจทำงาน ประพฤติตนตามหลักทำนองคลองธรรม ให้ลูกน้องนับถือได้อย่างสนิทใจ เมื่อสั่งสอนสิ่งใดก็ทำได้เช่นเดียวกัน

6) มีความยุติธรรม ตระหนักถึงความยุติธรรมอยู่เสมอ

7) ให้ความเมตตา ดูแลลูกน้องด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือลูกน้องด้วยความเต็มใจ และปรารถนาที่จะช่วยให้ลูกน้องทำงานอย่างมีความสุข แนะนำสั่งสอนลูกน้องด้วยความปรารถนาดี

8) กล้าตัดสินใจ ตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการ ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ที่สั่งสมมา รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้ลูกน้องยอมรับเหตุผลของการตัดสินใจ ไม่รีรอลังเลเพราะกลัวการรับผิดชอบจนงานชะงักเสียหาย ต้องกล้าคิด กล้านำ กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ

9) อาหารสังคัม มองส่วนรวม สนับสนุนและส่งเสริมสังคัมด้วยความรับผิดชอบ

10) บ่มเพาะคนดี รู้จักเลือกสรรและสร้างคนดีมีความสามารถให้กับองค์กร

11) มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของลูกน้องและผู้ร่วมงานในทุกๆระดับ พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ซึ่งกันและกัน

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ช่วยเหลือผู้อื่นหรือชุมชน ซึ่งอาจจะเป็นผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลสามารถชักจูงใจคนในชุมชนได้ ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่

- ต้องมีความรู้หรือทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กลุ่มหรือชุมชนต้องการ
- ต้องมีคนซึ่งเป็นสมาชิกในชุมชนนั้น
- มีโอกาสหรือสถานการณ์ที่จะใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน
- มีความรู้ความสามารถที่จะใช้ความรู้ความสามารถนั้น

แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม

การเปลี่ยนแปลงของบทบาทสตรีตามสังคมสมัยใหม่ (Modernization) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทัศนคติ ค่านิยม โครงสร้างหน้าที่ทางสังคมรวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกสังคมกลุ่มต่าง ๆ ด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้กระตุ้นให้สมาชิกของสังคมไม่ว่าชายหรือหญิง ได้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม บทบาท และพัฒนาเศรษฐกิจในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตามไปด้วย กลุ่มสตรีจึงกลายเป็นสมาชิกสังคมกลุ่มหนึ่งที่พยายามปรับเปลี่ยนและพัฒนาบทบาทความชอบธรรมในทางการเมืองการปกครองที่จำต้องจัดให้มีการแบ่งสรรอำนาจในทางการเมืองการปกครองให้กับกลุ่มต่าง ๆ อย่างมีความเสมอภาค (อุตมเดช ดวงแก้ว, 2555, หน้า 20)

แนวคิดสตรีนิยมจึงเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อต่อสู้ ช่วงชิง ปฏิเสธและท้าทายต่อมิติทางอุดมการณ์ และวัตถุของระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่

สถานภาพและบทบาทของสตรีไทย

สถานภาพ หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่งอันเป็นผลรวมของสิทธิหน้าที่ที่สังคมกำหนดไว้ ส่วนบทบาท คือ พฤติกรรมหรือความประพฤติของผู้มีสถานภาพหรือดำรงตำแหน่งนั้น ๆ สถานภาพและบทบาทมีทั้งที่ “คาดหวัง” และ “เป็นอยู่จริง” ซึ่งสถานภาพของสตรีจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านสังคมวัฒนธรรม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านการเมืองการปกครอง 4) ด้านตัวสตรีเอง (อุดมเดช ดวงแก้ว, 2555, หน้า 23)

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง 1) ภูมิปัญญาเดิมหรือความผูกพันลึกซึ้งต่อชุมชน 2) สภาพแวดล้อมของชุมชน 3) ชนชั้นในสังคม 4) การศึกษาและอาชีพของบิดารมารดา 5) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว 6) การกล่อมเกลາทางการเมืองและการปกครอง

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรต้น

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. ตำแหน่ง
6. ระยะเวลาในการทำงาน
7. ความสัมพันธ์ส่วนตัว
8. ความสามารถของสตรี
ที่ดัดเทียบกับบุรุษ
9. ความต้องการในการ
ร่วมงานกับผู้นำสตรี
10. การเลือกผู้สมัครสตรีเข้า
ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา
ท้องถิ่น

ตัวแปรตาม

- บทบาทผู้นำสตรีในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณี
ศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง
จังหวัดชลบุรี
- 1) ด้านสังคมวัฒนธรรม
  - 2) ด้านเศรษฐกิจ
  - 3) ด้านการเมืองการปกครอง
  - 4) ด้านการบริหาร

สมมุติฐานการวิจัย

---

1. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามเพศ
2. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามอายุ
3. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามสถานภาพ
4. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา
5. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามตำแหน่ง
6. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาในการทำงาน
7. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความสัมพันธ์ส่วนตัว
8. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความสามารถของสตรีที่ดัดเทียบกับบุรุษ
9. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความต้องการในการร่วมงานกับผู้นำสตรี
10. บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามการเลือกผู้สมัครสตรีเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงผสมระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษา ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง ซึ่งมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาร์ ยามาเน่ โดยความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้อัตราความเชื่อมั่น 95% จากประชากร 1,214 คน (อัตรากำลังคนเทศบาลนครแหลมฉบัง, กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560) เมื่อกำหนดแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็นจำนวน 301 คน และเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง แบบสัดส่วน จากนั้นจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาสุ่มแบบบังเอิญอีกครั้งจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) = .97

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1) วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการทำงาน ความสัมพันธ์ส่วนตัว ความสามารถของสตรีที่เทียบกับบุรุษ ความต้องการในการร่วมงานกับผู้นำสตรี การเลือกผู้สมัครสตรีเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นด้วยสถิติความถี่และค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี จากแบบสอบถามที่มีการวัดระดับ 5 ระดับ นำมาแปลงเป็นคะแนน (Interval Scale)

คำตอบ	ค่าคะแนน (Interval Scale)
ไม่เหมาะสม	1
เหมาะสมน้อย	2
เหมาะสมปานกลาง	3
เหมาะสมมาก	4
เหมาะสมที่สุด	5

การวิเคราะห์บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำมาจัดระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1.00-1.49	ไม่เหมาะสม
1.50-2.49	เหมาะสมน้อย
2.50-3.49	เหมาะสมปานกลาง
3.50-4.49	เหมาะสมมาก
4.50-5.00	เหมาะสมมากที่สุด

ใช้สถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์เพื่ออ้างอิงผลการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ดังนี้ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรกับบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ด้วยสถิติ t-test สำหรับคุณลักษณะของประชากร ที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ ANOVA สำหรับคุณลักษณะของประชากรที่แบ่งได้ 3 กลุ่มขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือความเชื่อมั่น 95%

การศึกษาเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) จะทำการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการอ้างอิง และอธิบายประเด็นการศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการเข้าไปหาข้อมูลในพื้นที่ (Field Research) และสัมภาษณ์จากผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (key - informants) จำนวน 10 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลนครแหลมฉบัง นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่เป็นสตรี และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบข้อที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการสำรวจบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี ด้านสังคมวัฒนธรรม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.97$) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.98$)

ข้อค้นพบข้อที่ 2 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับบทบาทผู้นำสตรีด้านสังคมวัฒนธรรม ในประเด็นเรื่อง ผู้นำสตรีนั้นสามารถเป็นทูตด้านสังคมวัฒนธรรมได้ดีมาก เพราะผู้หญิงมีความอ่อนโยน รักศิลปะและวัฒนธรรม จึงสามารถสื่อสารให้คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย รวมถึงผู้นำสตรีเทศบาลนครแหลมฉบังเป็นตัวอย่างที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจ ในประเด็นเรื่อง ควรมีนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจให้มากกว่านี้ และพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนให้มากขึ้น มากที่สุด ด้านการเมืองการปกครอง ในประเด็นเรื่อง ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ และปลูกจิตสำนึกให้มีการเข้าร่วมเลือกตั้งในวันเลือกตั้งที่ทางหน่วยงานภาครัฐได้มีส่วนร่วม มากที่สุด ด้านการเมืองการบริหาร ในประเด็นเรื่อง บริหารงานทั้งด้านบุคลากรงบประมาณและอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ มากที่สุด

แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐาน	ผลการทดสอบสมมุติฐาน	
	เป็นไปตามสมมุติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน
1. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามเพศ		/
2. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามอายุ		/
3. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามสถานภาพ		/
4. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามระดับการศึกษา		/
5. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามประเภทการจ้างงาน	/	
6. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามระยะเวลาในการทำงาน		/

แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
7. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามรายได้ต่อเดือน	/	
8. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำสตรี		/
9. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความคิดเห็นต่อความสามารถของสตรีที่ทัดเทียมกับบุรุษ	/	
10. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามความต้องการในการร่วมงานกับผู้นำสตรี	/	
11. ความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันตามการเลือกสตรีเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น	/	

อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะการวิจัย

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

1. ด้านสังคมวัฒนธรรม พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ผู้นำสตรีมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคือ ผู้นำสตรีบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.11$) และลำดับที่ 3 คือ ผู้นำสตรีสามารถประสานงานกับภาคราชการ เอกชน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.11$) และข้อค้นพบจากการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้นำสตรีเป็นผู้นำที่สามารถเข้าถึงชาวบ้านได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคนในชุมชนมากกว่าผู้นำที่เป็นเพศชาย อาจเป็นเพราะสตรีเพศมีอารมณ์ ความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน และยืดหยุ่น ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย

2. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ มีความคิดริเริ่มในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ส่งเสริมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 4.01$) และลำดับ 3 คือ มีการส่งเสริมพัฒนาอบรมอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.97$) และข้อค้นพบจากการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้น แสดงให้เห็นว่า โดยธรรมชาติแล้ว สตรีส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จึงเห็นความสำคัญในการสร้างเสริมรายได้แก่ครอบครัว ดังนั้น ผู้นำสตรีในชุมชนจึงมีบทบาทอย่างมากในการคิดริเริ่มสร้างกลุ่มอาชีพ เช่น โครงการสานตะกร้า การเพ้นท์

ผ้าบาติก การทำขนม ทำพวงหรีด การทำหมอน และส่งเสริมอาชีพการเกษตร ซึ่งกลุ่มอาชีพบางอย่างนอกจากจะเพิ่มรายได้จากตัวผลิตภัณฑ์สินค้าแล้วยังส่งเสริมในเรื่องการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ที่นักท่องเที่ยวหรือคนต่างถิ่นสามารถเข้ามาศึกษาดูงานในเรื่องชุมชนต้นแบบได้

3. ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ มีการรณรงค์ให้เกิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ผู้นำสตรีสนับสนุนให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ($\bar{X} = 3.96$) และลำดับที่ 3 คือ การแสดงออกทางการเมืองของผู้นำสตรีมีบทบาทเท่าเทียมกับเพศชาย ($\bar{X} = 3.89$) และข้อค้นพบจากการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้น แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นในเรื่องการเลือกผู้นำชุมชนของคนในชุมชนท้องถิ่นปัจจุบันไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเพศ แต่ให้ความสำคัญที่ตัวบุคคล เพราะหากบุคคลใดที่เป็นผู้นำมีความรู้ ความสามารถ ความเสียสละทุ่มเท และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็ย่อมได้รับการเลือกจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า หากมีผู้นำเป็นสตรีแล้ว ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมบทบาทของสตรีอื่นในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

4. ด้านการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำสตรี อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ ผู้นำสตรีเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมติดตามผลการบริหารงานทุกแผนงาน และทุกโครงการ ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมาคือ การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ($\bar{X} = 4.01$) และลำดับที่ 3 คือ การบริหารงบประมาณเกิดผลประโยชน์สูงสุดกับประชาชน ($\bar{X} = 4.00$) และข้อค้นพบ

จากการศึกษาในเชิงคุณภาพนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้นำสตรีมีความเผด็จการน้อยกว่าผู้นำชาย จึงเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงานในโครงการและแผนงานที่เกี่ยวข้องประชาชนโดยตรง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนร้องเรียน หากเกิดข้อผิดพลาดจากโครงการ และมีการนำเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านสังคมวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้นำสตรีมีความสามารถในการทำงานด้านการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น เทศบาลนครแหลมฉบังควรให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้นำสตรีในชุมชนมากขึ้น เช่น การกำหนดโครงการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ผู้นำสตรีและสตรีในชุมชน ในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้น เพื่อให้สามารถจัดการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยเบื้องต้นได้
2. ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่า บทบาทในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น เทศบาลนครแหลมฉบังควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนในเรื่องการสร้างภาวะผู้นำในสตรี และส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องการจัดการเศรษฐกิจชุมชนแก่ผู้นำสตรีและสตรีในชุมชนมากขึ้น เช่น โครงการส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากขึ้น หรือการเปิดแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผลิต เช่น ตลาดชุมชน ศูนย์การค้าชุมชน เพื่อสร้างหลักประกันรายได้ของกลุ่มอาชีพ และยังเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นอีกด้วย

3. ด้านการเมืองการปกครอง พบว่า ผู้นำสตรีตรวจสอบการทำงาน ของนักการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น เทศบาลนคร แหลมฉบังควรจัดโครงการอบรมเพื่อให้ความรู้และเป็นการปลูกฝังรากฐาน การปกครองในระบบประชาธิปไตย และส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาล ในชุมชนท้องถิ่น โดยให้ผู้นำสตรีและสตรีในชุมชน เห็นคุณค่าและเข้าใจ บทบาทของตนเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เช่น การเข้าไป มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น และข้าราชการ ในระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพลเมือง

4. ด้านการบริหาร พบว่า ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ แก่พนักงานท้องถิ่นและประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ ในการ ปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย ดังนั้น เทศบาลนครแหลมฉบังควรจัดให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่เจ้าหน้าที่ และบุคคลทั่วไปในชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น เช่น ความรู้ในเรื่องโปรแกรม คอมพิวเตอร์พื้นฐาน การนำเสนอผลิตภัณฑ์ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อขยาย ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเทศบาลกับผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป และเป็นผลพลอยได้ในการสร้างรายได้ของชุมชนผ่านการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้ คือ

1. ในเรื่องบทบาทของสตรี ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้นในหัวข้อบทบาทผู้นำสตรีในชุมชนท้องถิ่นกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการต่อยอดการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

2. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้นในหัวข้อการยกระดับศักยภาพฝีมือแรงงานเพื่อต่อยุ้กับระบบการใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงานของแรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง เพื่อคุ้มครองคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางอาชีพของแรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังในอนาคต

รายการอ้างอิง

- ขวัญฤทัย จ่างจำรัส. (2541). *มองบทบาทผู้หญิงไทยบนเส้นทางการเมืองผ่านสายตาผู้นำองค์กรพัฒนาสตรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเมืองและการบริหาร. (2548). *ผู้หญิงกับการเมืองทำไมต้องส่งเสริม?* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.
- ความเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย. (2552). วันที่ค้นข้อมูล 30 มกราคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://matee2549.blogspot.com>
- ฉันทลักษณ์ เฉลยพจน์. (2553). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีของประชาชนตำบลคูเมือง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดรุณี กุลวงศ์. (2549). *การเป็นฐานคะแนนเสียงเลือกตั้งของสตรี: กรณีศึกษาในชุมชนเขตเทศบาลอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาการเมืองการปกครอง, สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์สุดา ทิม่อม. (2557). *บทบาทผู้นำสตรี กรณีบ้านหนองน้ำคำ ตำบลบึงทวาย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บทบาทของสตรีไทย. (2552). วันที่ค้นข้อมูล 30 มกราคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.trueplookpanya.com>

เปล่งมณี เร่งสมบุรณ์. (2548). *บทบาทผู้นำสตรีต่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน บ้านปากปวน ตำบลปากปวน อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พิชัย ชุมเงิน. (2553). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลนาตุน ตามความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลนาตุน อำเภอนาตุน จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พยุข รสใจ. (2554). *บทบาทผู้นำสตรีในทางการเมืองการปกครอง: กรณีศึกษาตำบลมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สุพรรณบุรี: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอด่านช้าง.

ภริดา พิรานนท์. (2553). *การประเมินผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มสตรีแม่บ้าน หมู่ 1 ตำบลทรายแดง อำเภอเมืองจังหวัดระนอง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภัครดา ภัทรจิตรากุล. (2557). *การยอมรับบทบาทผู้นำสตรีของประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2548). *การเมืองการปกครองของไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข. (2560). *ผู้นำหญิงไทยไม่น้อยหน้าใครในโลก*. วันที่ค้นข้อมูล 13 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก www.bangkokbiznews.com

ศิริลักษณ์ เงามคำ. (2554). *บทบาทของผู้นำสตรีท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลด้านการพัฒนาท้องถิ่น*. รายงานการศึกษาศรีสระปริญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

แสงเดือน สลีแดง. (2554). *แนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). วันที่ค้นข้อมูล 30 มกราคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://web.nso.go.th>

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2538). *การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2475*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ สีระโก. (2552). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีตำบลมะรือโบตก อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส*. รายงานการศึกษาศรีสระปริญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุดมเดช ดวงแก้ว. (2555). *บทบาทผู้นำสตรีในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงราย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อักษร วงศ์ใหญ่. (2543). บทบาททางการเมืองของกลุ่มแม่บ้านกิ่งอำเภอ
เวียงล่อง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
